

PEDALIZACIJA NA KLAVIRU

MALI PRIRUČNIK ZA UČENIKE

1. KOJI SU PEDALI NA KLAVIRU?

Na većini klavira postoje tri pedala (na nekim instrumentima samo dva:

- desni pedal - pedal za produživanje tona (damper pedal).
- lijevi pedal – meki pedal (una corda).
- srednji pedal – rjeđe se koristi (sostenuto pedal) .

2. ZAŠTO KORISTIMO PEDAL?

Pedal je kao čarolija na klaviru. Kada ga pritisneš:

- ton postaje duže, iako si prst podigao sa tipke.
- zvuk postaje puniji i bogatiji.
- više tonova se može stopiti u jedan zvučni val.

3. Ali, pedal nije igračka! Ako ga koristiš stalno i bez pravila, glazba postaje mutna i nejasna.

4. KAKO PRAVILNO SJEDITI I KORISTITI PEDAL?

- noga je uvijek na podu, a prednji dio stopala lagano dodiruje pedal.
- kada pritisneš pedal, koristi se samo prednji dio stopala, a ne cijela noga.
- sjedi uspravno, na sredini klavira
- desna noga stoji malo ispred lijeve.
- pokret treba biti mekan i elastičan, nikada udarac.

5. OSNOVNE VRSTE PEDALIZACIJE

a) Sinkrona pedalizacija

- najjednostavniji oblik,
- pritisneš pedal u isto vrijeme kada i tipku.
- koristi se u sporijim skladbama za naglašavanje zvuka.

b) Promjena pedala

- kada sviraš vezane akorde ili harmonije, pedal mijenjaš tako da puštiš i odmah ponovno pritisneš u trenutku kada sviraš novi akord.
- tako se stari zvuk „očisti“, a novi ostaje.
- to je kao kada slikaš bojama i svaki put opereš kist prije nove boje.

c) Polupedal

- ponekad ne pritisneš pedal do kraja, nego samo malo
- to daje manje rezonancije i nježniji zvuk.
- učenici to uče kasnije, kada osjete razliku u zvuku.

6. NAJČEŠĆE POGREŠKE KOD PEDALIZACIJE

- držanje pedala predugo – zvuk postaje mutan.
- „kašnjenje „ s pedalom – ton se prekida i nastaje „rupa“.
- podizanje cijele noge s pedala – gubi se kontrola.
- prečesto pedaliziranje u brzim pasažama.

7. VJEŽBE ZA UČENIKE

1. VJEŽBE AKORDA S PEDALOM

- sviraj c-e-g akord
- drži pedal dok traje akord
- zatim, pusti akord ali promjeni pedal istovremeno sa novim akordom

2. VJEŽBA „KAPLJICA“

- sviraj jednu notu i stavi pedal.
- kada zvuk „iscuri“, otpusti pedal i poslušaj razliku.

3. PJESMICA S PEDALOM

- uči pedalizaciju na jednostavnim skladbama (npr. dječje pjesmice ili lakše klasične minijature).

8. PRAVILO ZA PAMĆENJE

Pedal prati harmonizaciju a ne melodiju

To znači da pedal trebaš mijenjati kad se mijenja akord, a ne svaku notu posebno.

9. MALA TAJNA

- pedal treba koristiti tako da ga publika čuje srcem, a ne ušima. Ako zvuk postane previše mutan – znači da si pedal „prodao“. Ako ga koristiš mudro-glazba će zvučati kao da sviraš na nebeskom oblaku.

DODATNE VJEŽBE PEDALIZACIJE ZA VJEŽBU KOD KUĆE

1. IGRA „ČISTO“ MUTNO

Sviraj C-dur ljestvicu- čuje se čisto bez pedala.

- odsviraj istu ljestvicu **sa trajnim pedalom** – zvuk postaje mutan,
- pokušaj pronaći **sredinu**; koristi pedal tako da tonovi zvuče povezano, ali ipak jasno.

2. PEDAL U PJESMICI

- uzmi jednostavnu pjesmicu – skladbu koju već znaš.
- sviraj je bez pedala, zatim s pedalom.
- zabilježi u bilježnici; gdje zvuči ljepše s pedalom, a gdje je bolje bez pedala!

3. PEDAL – EHO

- odsviraj jednu notu bez pedala.
- onda odsviraj istu notu, ali s pedalom i oslušuj kako zvuk „odjekuje“.
- ponavljaj sa različitim tonovima (npr. c – g – e).

4. PEDAL I AKORDI

- lijevom rukom sviraj akorde c – e – g – c.
- desnom rukom drži jednostavnu melodiju (npr. samo tri note e – f – g).
- vježbaj mijenjanje pedala točno kada mijenjaš akord, a ne svaku notu melodije.

5. PEDAL I TIŠINA

- sviraj kratku frazu s pedalom.
- onda podigni pedal i slušaj tišinu – to je isto važan dio glazbe!

Cilj ovih vježbi je da učenici slušaju razliku i da sami otkriju kako pedal mijenja zvuk.

ZAVRŠNA RIJEČ O PEDALIZACIJI

- Dragi učenici, pedal na klaviru je kao čarobna boja kojom obojiš ton.
- Bez njega ton traje kratko – samo dok držiš prst na tipki.
- S njim – ton može zvoniti, povezivati se s drugim tonovima i stvarati veliku, punu i sjajnu zvučnu sliku.

Da pedalizacija bude pravilna, sjeti se ovih glavnih stvari

- Noga mirno, peta na podu – pedal pritisneš samo prednjim dijelom stopala.
- Mijenjaj pedal često – svaki put kada se promjeni akord ili fraza.
- Ne držati predugo – ako predugo držiš zvuk postaje mutan, kao da se boje izmiješaju previše.
- Slušaj pažljivo – tvoje uho je najbolji učitelj. Ako zvuk postane nejasan, to je znak da trebaš podignuti i ponovno pritisnuti pedal.
- Pedal prati ruke – ne ide niti kasni previše. On je poput sjenke tvoga sviranja.

Zamislite pedal kao kist slikara

- Kad ga lagano koristiš, boje su jasne i svjetle.
- Kad ga pritisneš prejako i predugo sve se boje razliju u tamnu mrlju.

Zato

- Pedal koristimo umjereno, pažljivo i s puno sluha. On nije da prikriva pogreške, nego da glazbi doda dubinu, sjaj i emociju.

*PEDALIZACIJA JE POPUT DISANJA U GLAZBI – BEZ NJE SVE BI
BILO KRATKO I „SUHO“ A S NJOM KLAVIR DIŠE, PJEVA, I PRIČA
PRIČU*